

Dabas aizsardzības plānu
izstrāde dabas liegumiem
Aizkraukles purvs un meži
un
Melnā ezera purvs

Konsultatīvās padomes sanāksme
Olaine
01.03.2011.

Valda Baroniņa
Latvijas Dabas fonds

Dabas liegums

“Aizkraukles purvs un meži”

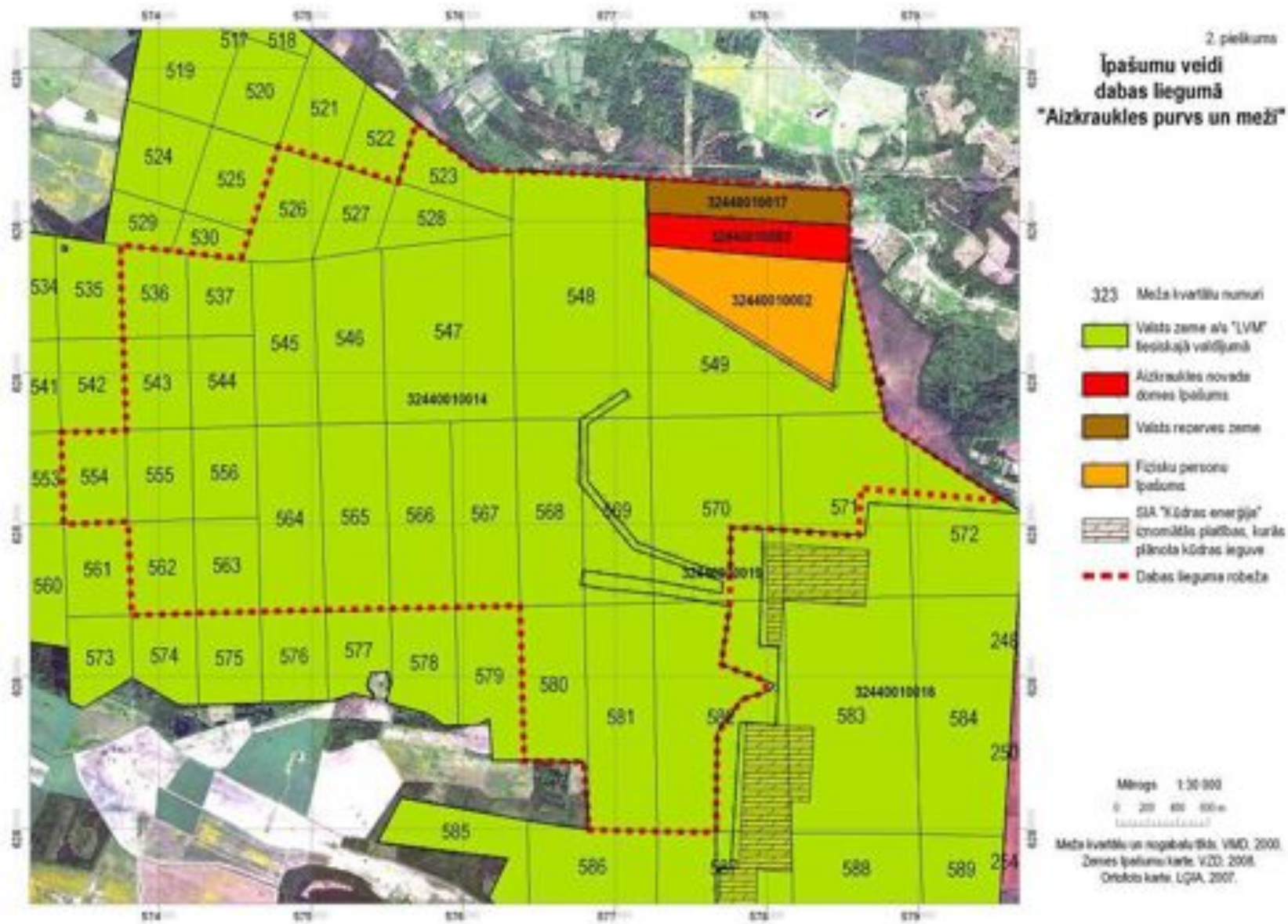

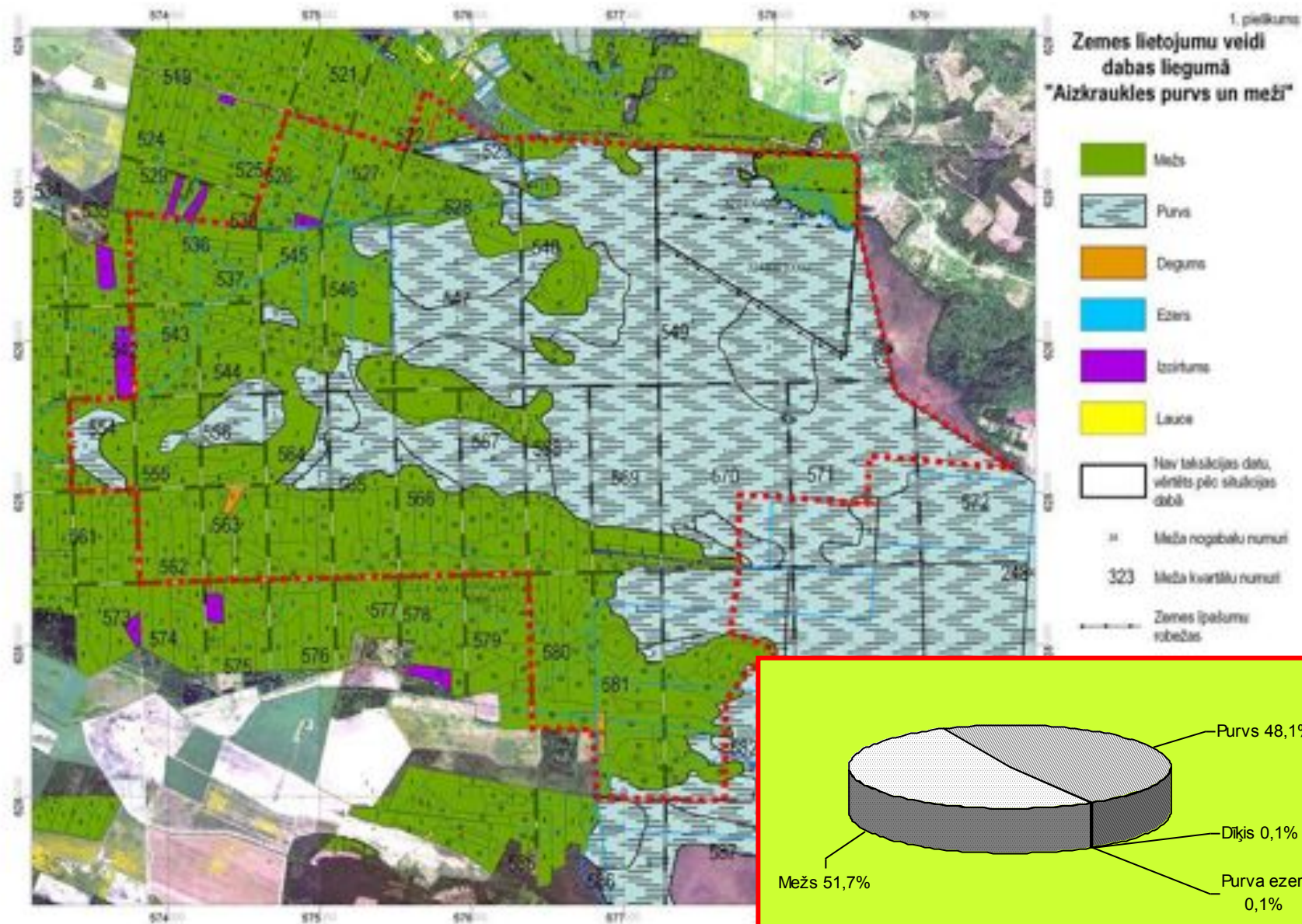
- Dabas liegums
- Dibināts 1999. gadā
- Platība 1532 ha
- Atrodas Aizkraukles novada Aizkraukles pagastā
- *Natura 2000* vieta (B kategorija)

Zemes īpašuma formas

Zemes lietojuma veidi

Teritorijas galvenās vērtības

Dabas liegums dibināts purvu un daudzveidīgu meža biotopu, kā arī daudzu retu putnu, augu un bezmugurkaulnieku sugu aizsardzībai.

- 4 Latvijas un 8 Eiropas īpaši aizsargājami biotopi
- Īpaši aizsargājamas putnu sugas
- Īpaši aizsargājamas augu sugas
- Īpaši aizsargājamas bezmugurkaulnieku sugas

Neskarti augstie purvi (7110*)

38%

E*

Pārejas purvi un slīkšņas (7140)

5,6%

E
L

Plankumainā
dzegužpirkstīte

Degradēti augstie purvi (7120)

100 ha

6%

E

+ negatīvi ietekmēti purvi

Veci jaukti platlapju meži (9020*)

8,8%

(vēsturiskais platlapju mežu izplatības rajons
Latvijā)

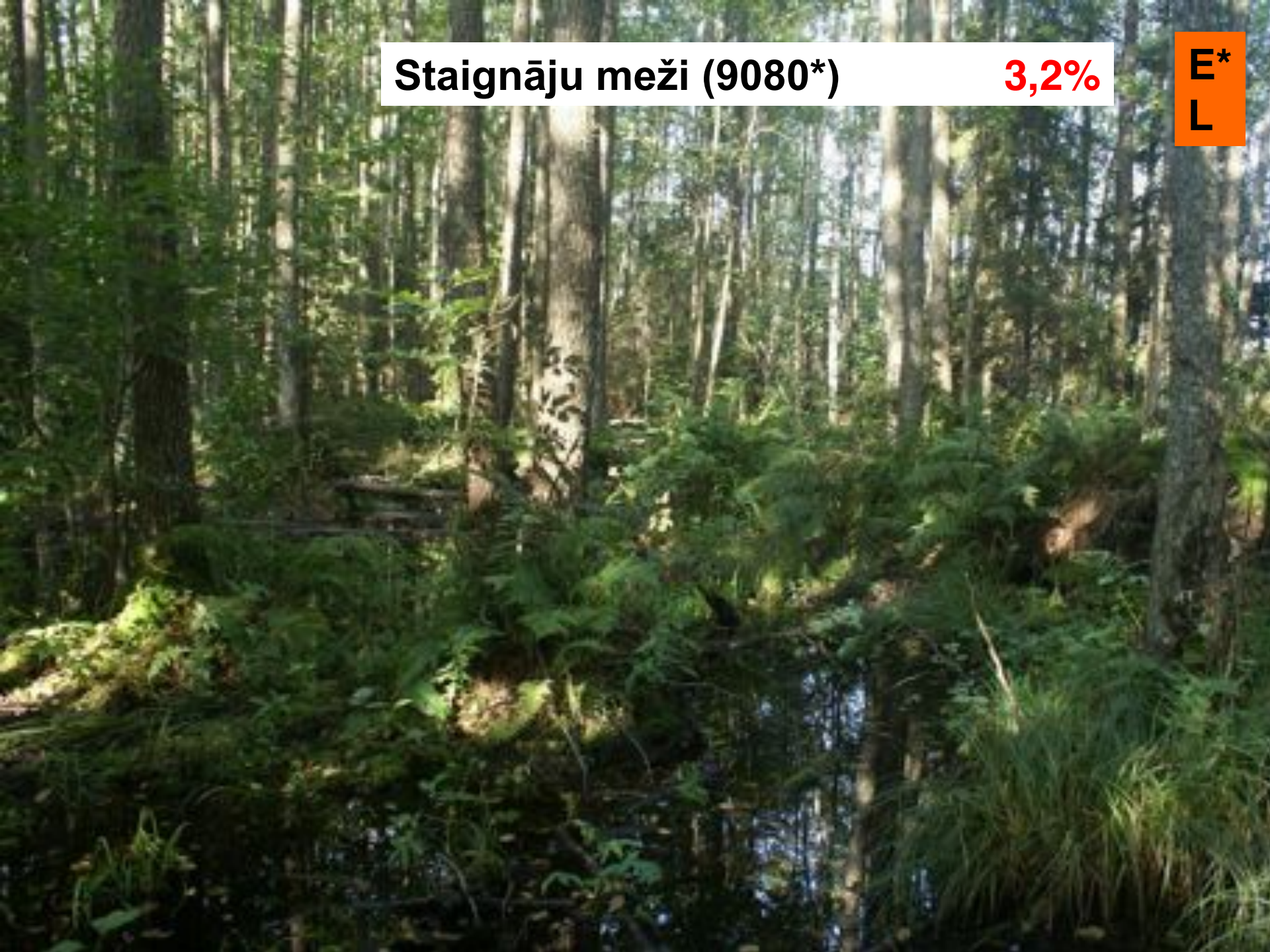

Laksis

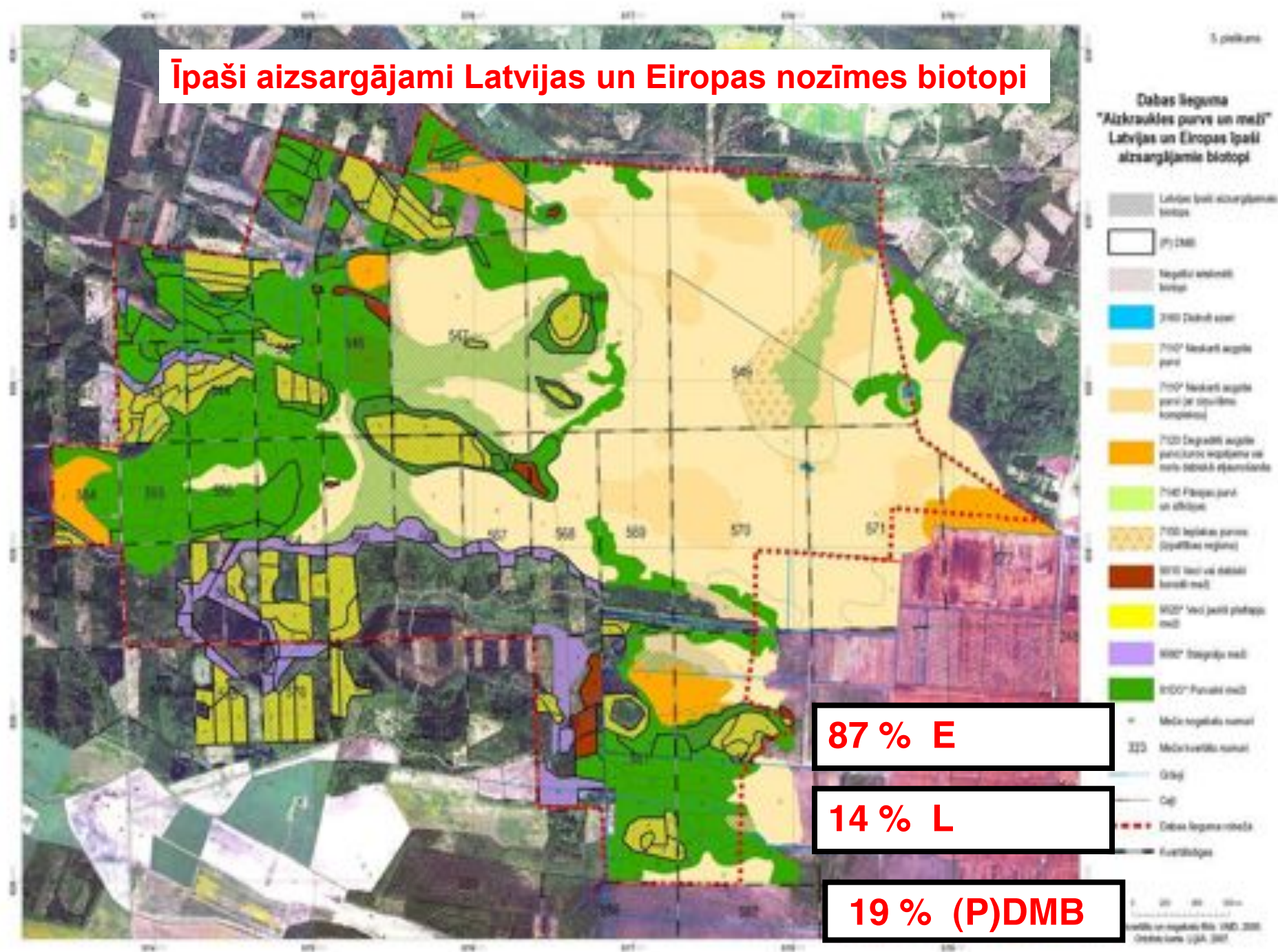
Staignāju meži (9080*)

3,2%

E*
L

Īpaši aizsargājami Latvijas un Eiropas nozīmes biotopi

Latvijas un Eiropas īpaši aizsargājami biotopi

Nr.p. k.	Latvijas īpaši aizs. biotopi MK 421		EP Biotopu Direktīvas I pielikuma biotopi		Platība (ha)	Platība % no DL platības	Platība % <i>Natura 2000</i> datu bāzē
1.	<i>Distrofi ezeri</i>	4.3.	<i>Distrofi ezeri</i>	+3160	0,7	0,04	-
2.	-	-	<i>Neskarti augstie purvi</i>	7110*	594,3	38	37
3.	-	-	<i>Degradēti augstie purvi (+negat. ietekm.)</i>	7120	54,7	3,5 (6)	7
4.	<i>Pārejas purvi un slīkšņas</i>	2.7.	<i>Pārejas purvi un slīkšņas</i>	7140	87,3	5,6	20
5.	-	-	<i>Veci dabiski boreāli meži</i>	+9010*	12,4	0,8	-
6.	<i>Veci jaukti platlapju meži</i>	1.6.	<i>Veci jaukti platlapju meži</i>	9020*	135,6	8,8	4
7.	<i>Melnalkšņu staignāji</i>	1.15.	<i>Staignāju meži</i>	9080*	49,9	3,2	1
8.	-	-	<i>Purvaini meži</i>	91D0*	400	26	22
				Kopā	1334,9	87	91

Latvijas un Eiropas īpaši aizsargājamas sugas

Sugu grupa	LV īpaši aizsargājamas s.		EP Biotopu direktīvas pielik.			PD
	ĪAS 396	MIK 45	II	IV	V	I
<i>Vaskulārie augi</i>	23	12			2	
<i>Sūnas</i>	10	7	+1		1	
<i>Ķērpji</i>	1	1				
<i>Sēnes</i>	2	2				
<i>Putni</i>	17	8				21 (+13)
<i>Bezmugurkaulnieki</i>	14	2	2	2	1	
<i>Abinieki</i>				2		
<i>Zīdītāji</i>	8		3	4	1	
Kopā	75	32	6	8	6	21

Putni, bezmugurkaulnieki

Bezmugurkaulnieki
14 Latvijas ĪAS
Resnais pumpurgliemezis -
viena no 4 atradnēm Latvijā-
papildus izpēta

Putni
8->21 Putnu di
Kategorija B->C

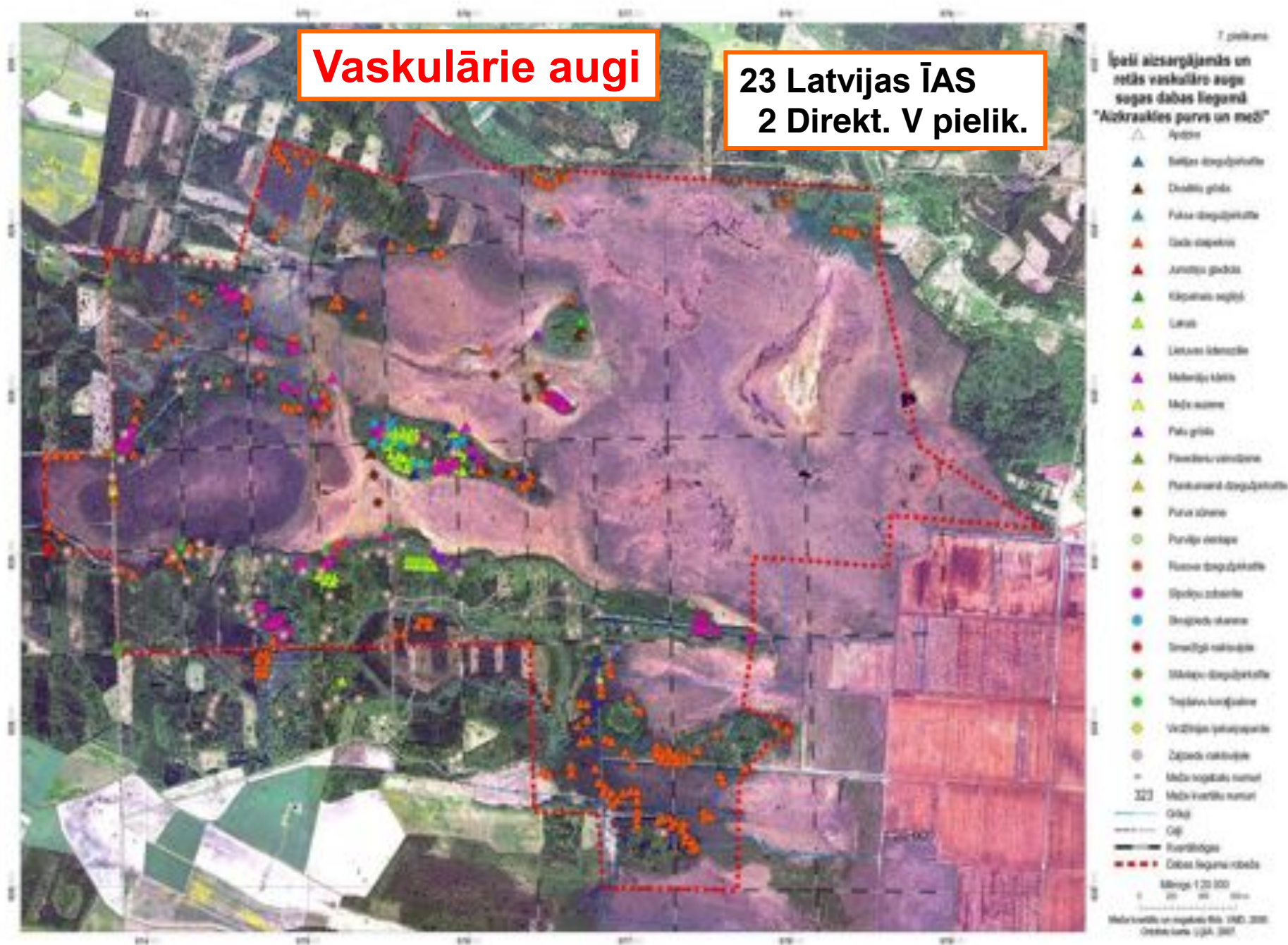
Resnais pumpurgliemezis - viena no 4 atradnēm Latvijā- papildus izpēte

Putni
8->21 Putnu direkt. S.
Kategorija B->C ?

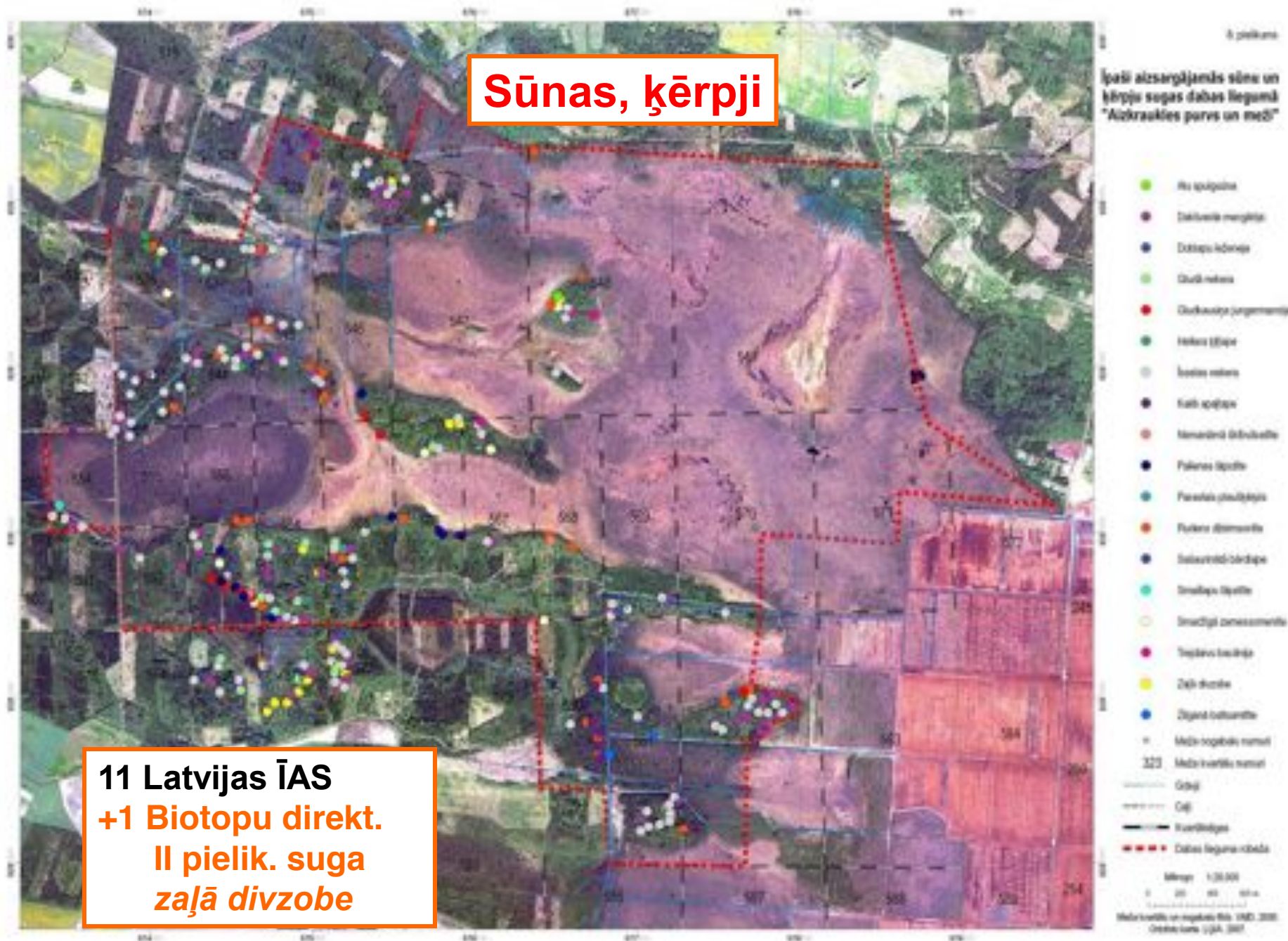
Vaskulārie augi

23 Latvijas ĪAS
2 Direkt. V pielik.

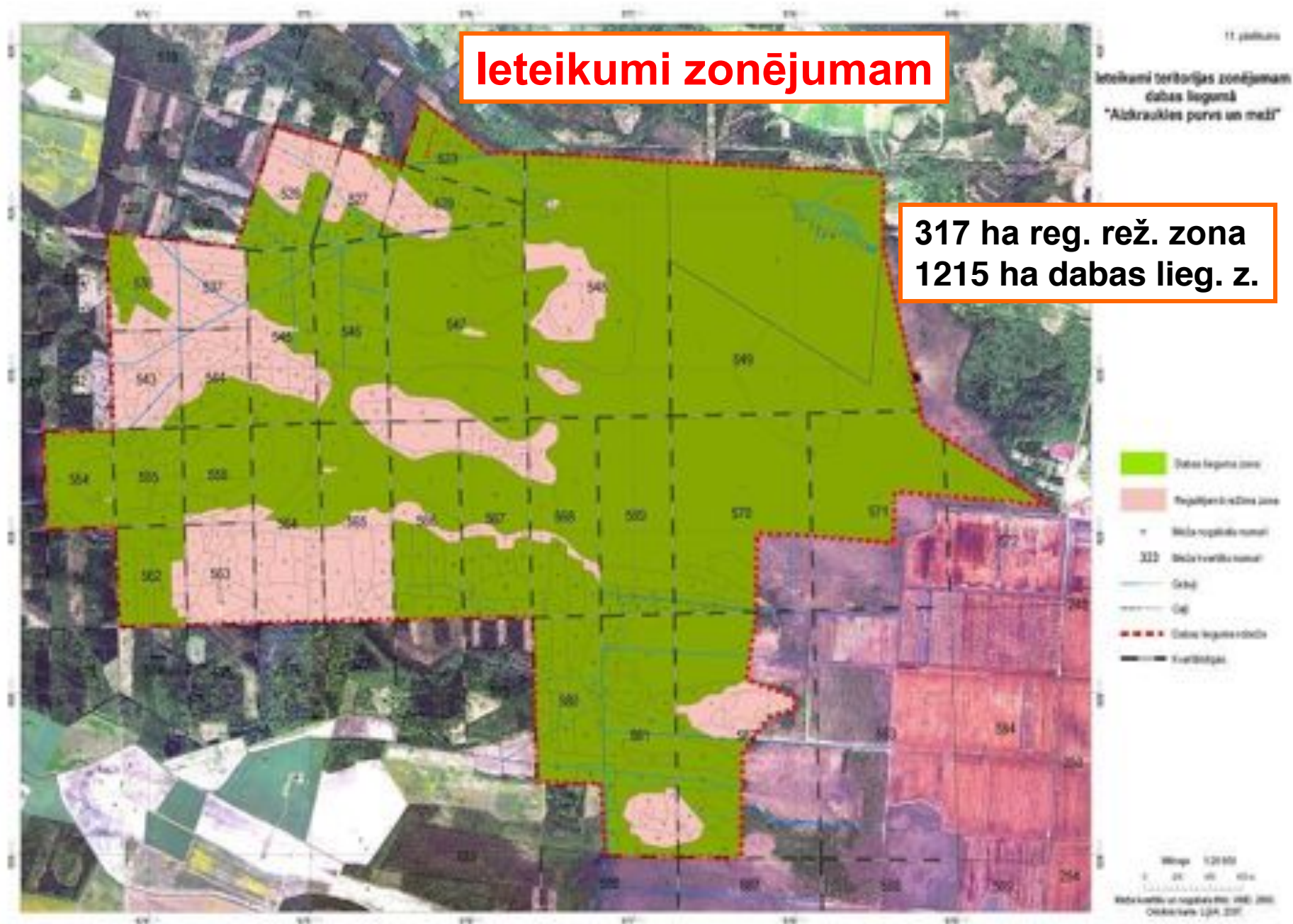
Sūnas, ķērpji

11 Latvijas ĪAS
+1 Biotopu direkt.
II pielik. suga
zaļā divzobe

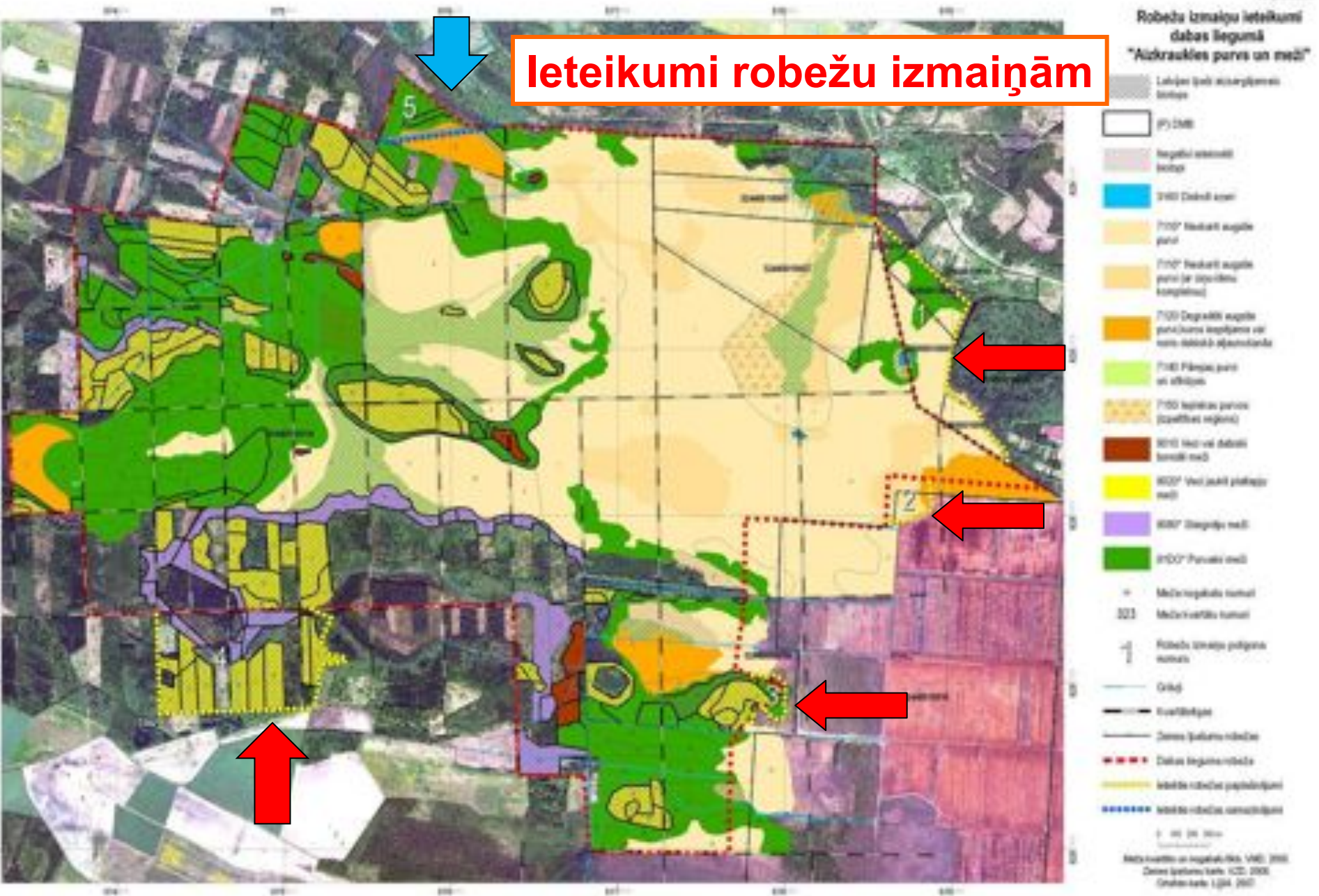
Ieteikumi zonējumam

317 ha reg. rež. zona
1215 ha dabas lieg. z.

Roberts izmaiņu ietekmē
dabas liegumā
"Aizkraukles parva un meži"

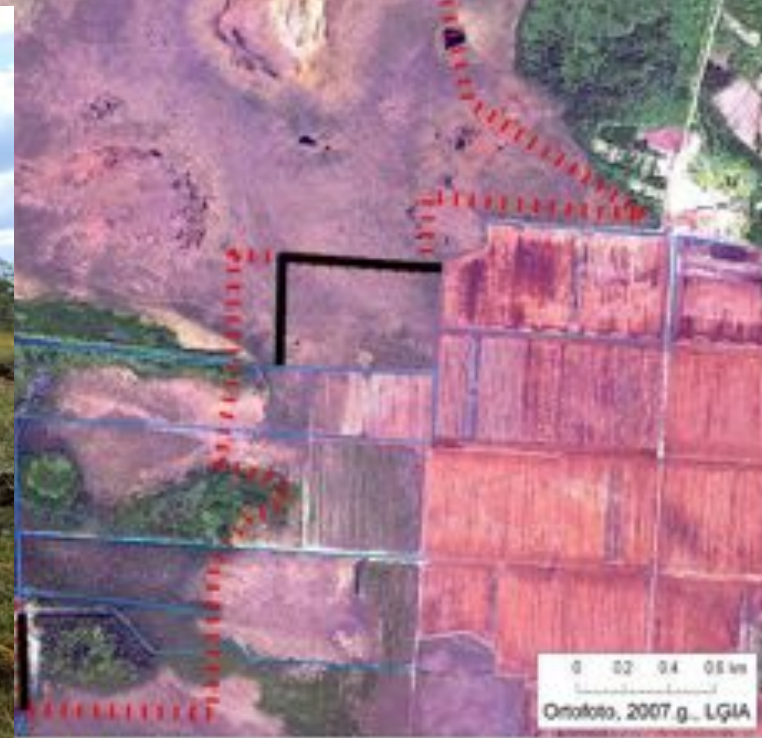
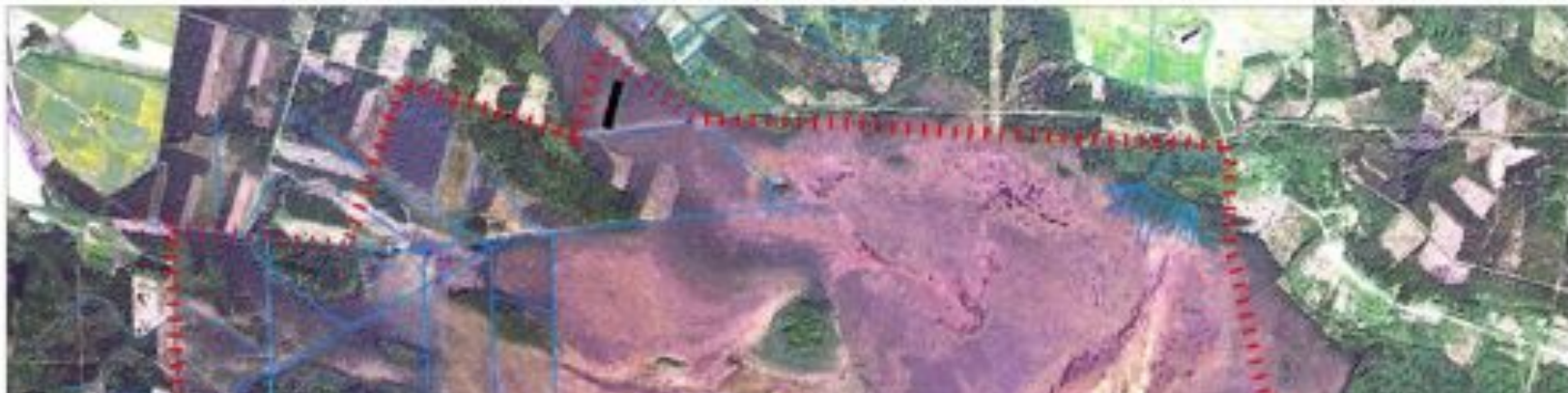
leteikumi robežu izmaiņām

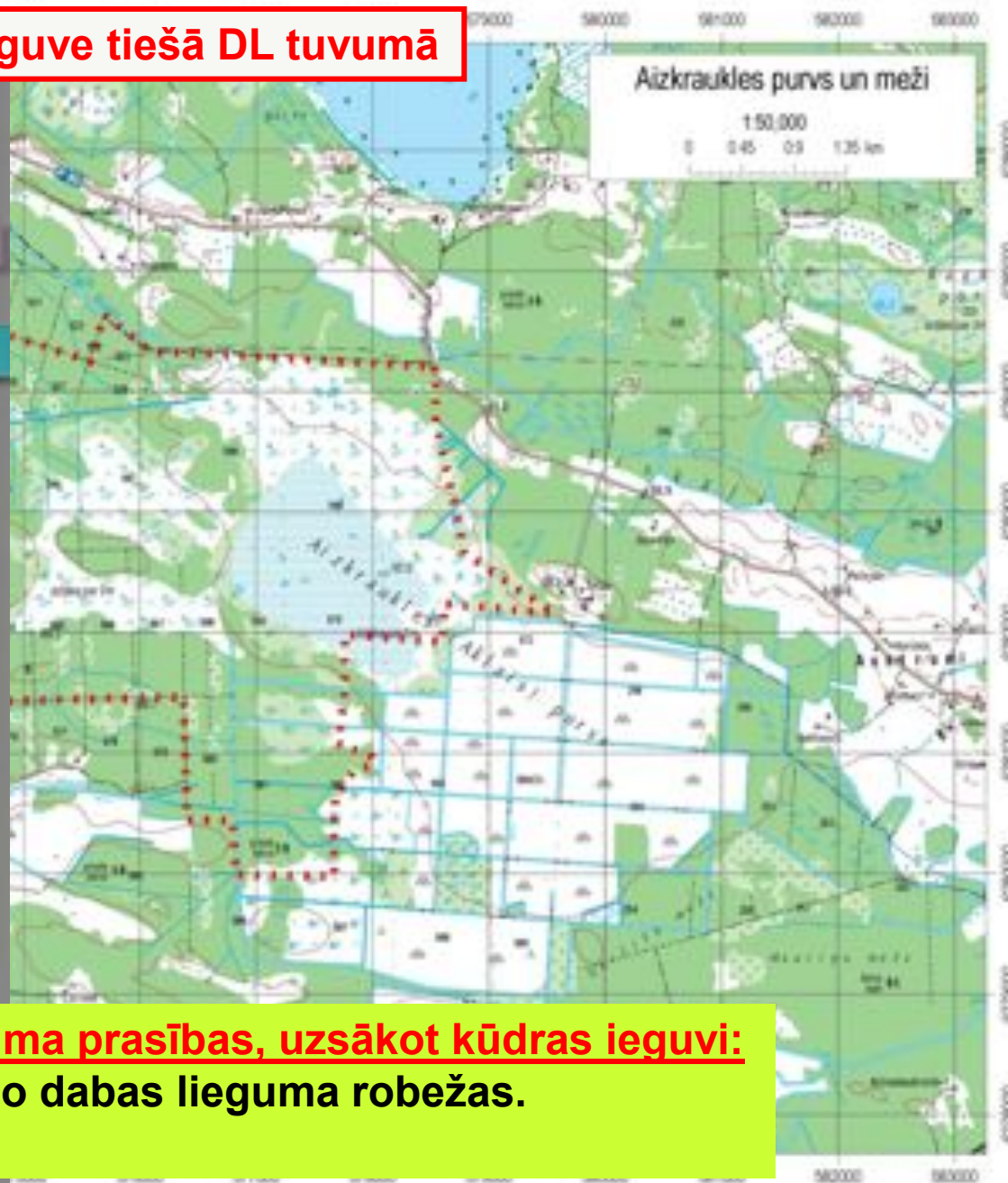
Teritorijas samazināšana ?

Sekot nelikumīgi izrakto grāvju aizbēršanas/aizdambēšanas procesam un kūdras ieguves ietekmei uz DL biotopiem/sugām

Kūdras ieguve tiešā DL tuvumā

Vides valsts dienesta atzinuma prasības, uzsākot kūdras ieguvi:

1. Ievērot 100 m attālumu no dabas lieguma robežas.
2. Veikt monitoringu.

Plānotie apsaimniekošanas pasākumi

- A Dabas vērtību saglabāšana
- B Informatīvie pasākumi
- C Institucionālie un organizatoriskie pas.
- D Monitoringa pasākumi

A Dabas vērtību saglabāšana

1. Neiejaukšanās regulējamā režīma zonas mežos un neskartajos purvos.
2. Sugu un biotopu apsaimniekošana:
 - Kopšanas cirtes, mērķtiecīgi palielinot platlapju īpatsvaru,
 - Lakša (mežloka) dzīvotnes uzlabošana, pakāpeniski izcērtot stādītās egles un ļaujot atjaunoties mistrotam lapu koku mežam.

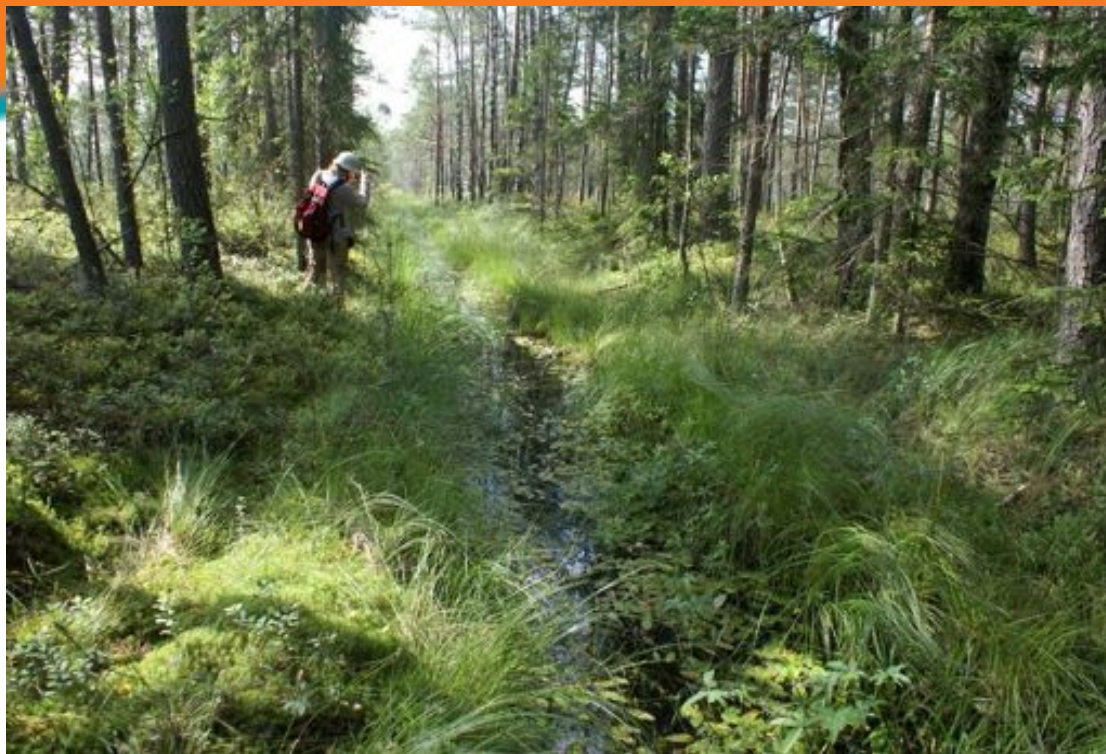

Sugu un biotopu apsaimniekošana

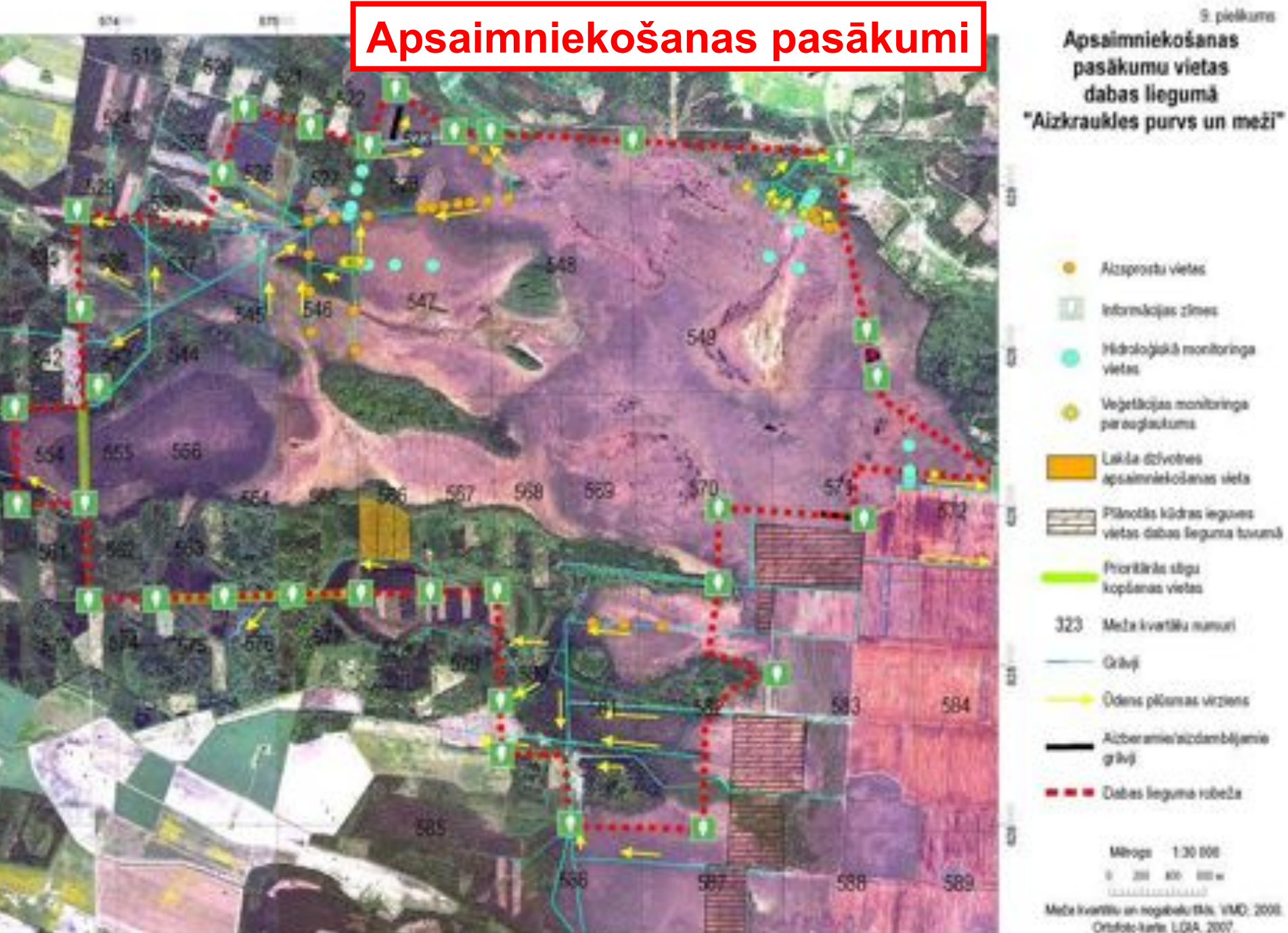
Susināšanas efekta samazināšana purva degradētajās vietās → hidroloģiskā režīma un purva biotopu daļēja atjaunošana (29 aizsprosti).

Meliorācijas grāvji dabas liegumā

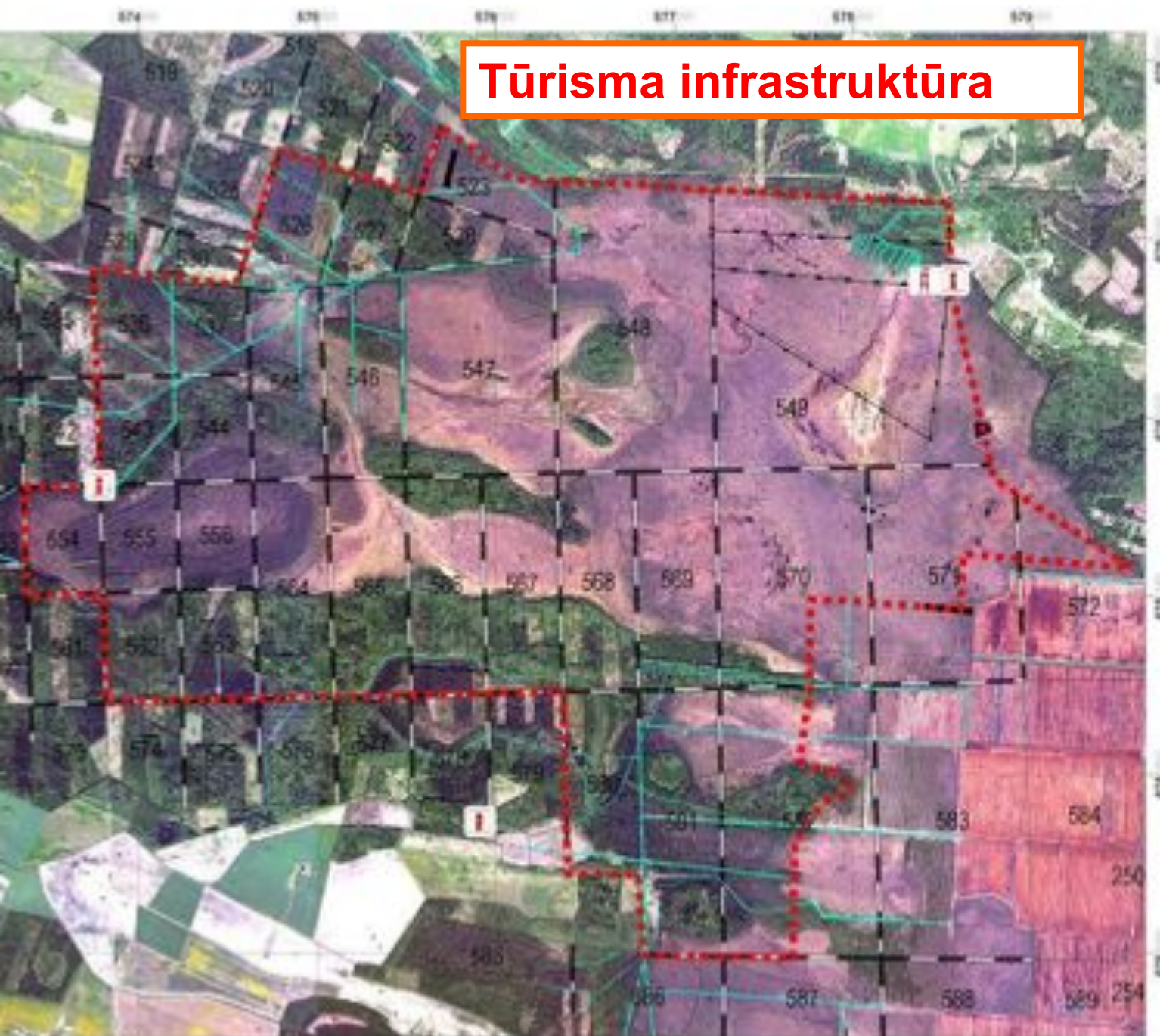

Apsaimniekošanas pasākumi

Tūrisma infrastruktūra

Sa. piškun
Plānotā tūrisma
infrastruktūra
dabas liegumā
"Aizkraukles purvs un meži"

- I Informācijas stends
- I Skatu tornis
- 323 Meža kvartālu numurs
- Grāvis
- Dabas lieguma robeža

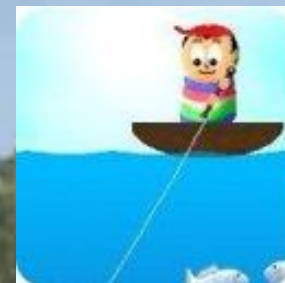
Mērogs 1:30 000

0 200 400 600 m

Meža kvartālu un nogabalu tāls. VMD, 2007.
Ortofotokarte, LQIA, 2007.

Dabas liegumā atļauts:

Informatīvā sanāksme	26.05.2010.
Uzraudzības grupas 1. sanāksme	14.10.2010.
Uzraudzības grupas 2. sanāksme	16.12.2010.
Uzraudzības grupas 3. sanāksme	18.01.2011.
Sabiedriskās apspriešanas sanāksme	08.02.2011.

Aizkraukles Domes sēde – pozitīvs atzinums 24.02.2011.

Uzraudzības grupas pēdējā sanāksme 08.03.2011.

Dabas liegums “Melnā ezera purvs”

- Dabas liegums, dibināts 2004. gadā
- Platība 317 ha
- *Natura 2000* vieta (C kategorija)
- Atrodas Olaines novadā
Olaines pagastā
- Rīgas pašvaldības īpašums
SIA “Rīgas meži”

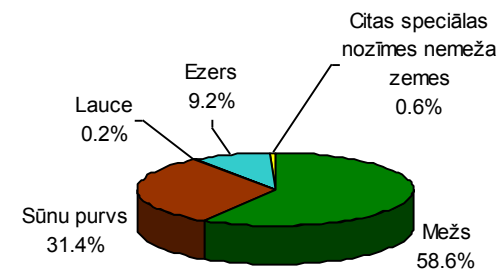
Zemes īpašuma formas

1. pielikums

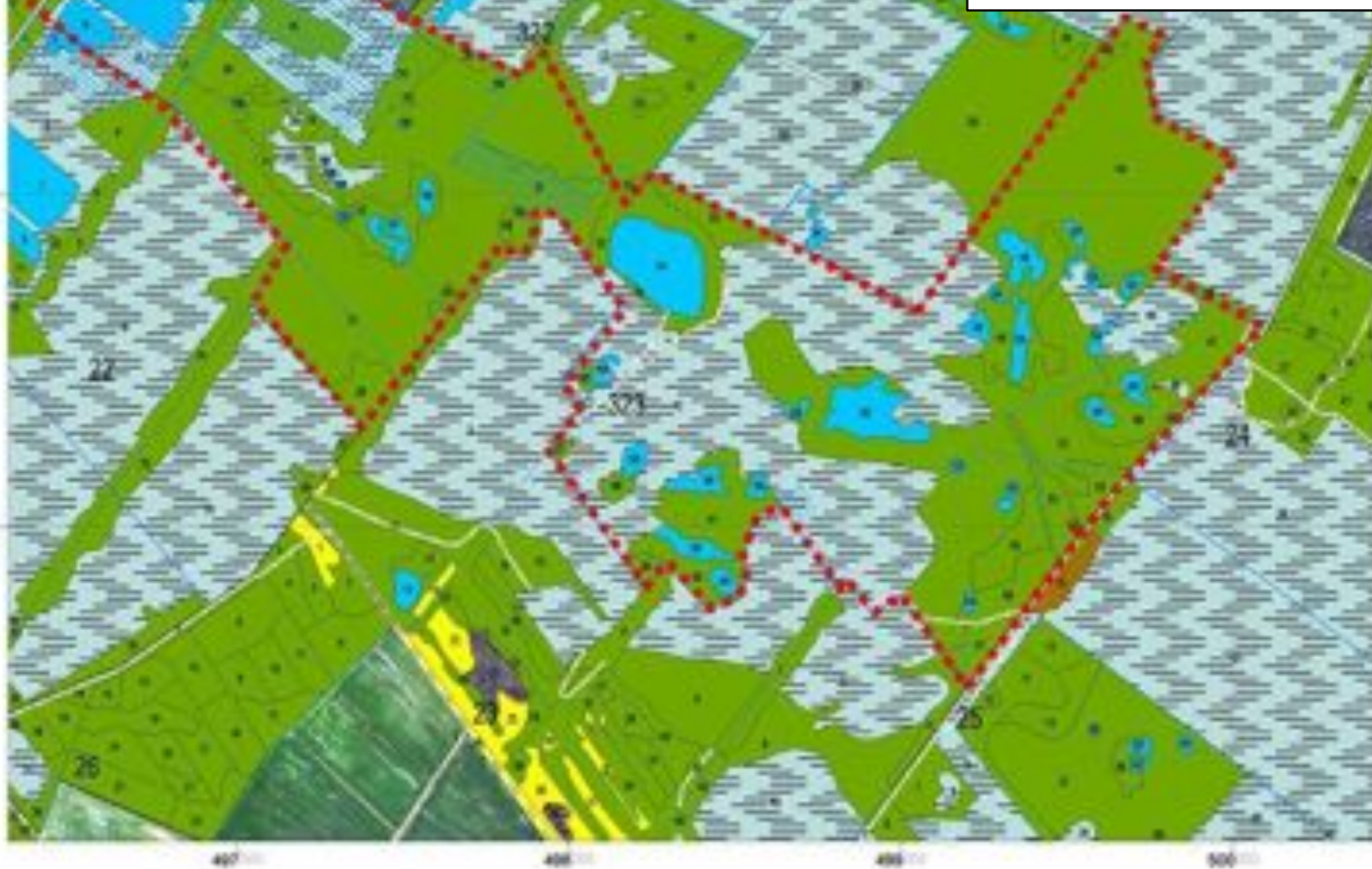
Zemes īpašumu formas
dabas liegumā "Melnā ezera purvs"

Zemes lietojuma veidi

2010.

- 323 Meža nogabalu numurs
- 323 Meža kvartālu numurs
- Dabes ieguva robeža
- Grāvji
- Ceļi
- Ezers
- Sūnu purvs
- Mežs
- Lauce
- Citas speciālas nozīmes zemes

Mērogs 1:20,000

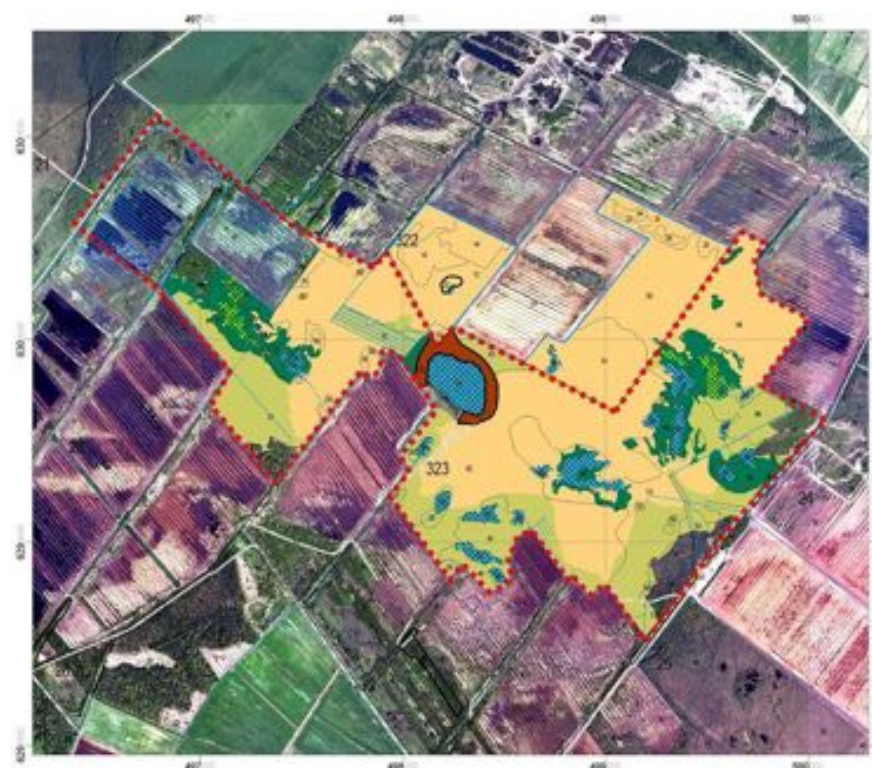
0 200 400

Meža kvartālu un nogabalu līnija
Oriģināls karte, LĢIA, 2010.

Zemes lietošanas veidi dabas liegumā "Melnā ezera purvs"

- 323 Meža nogabalu numurs
- 323 Meža kvartālu numurs
- Dabas lieguma robeža
- Grāvji
- Ceļi
- Ezons

EP Biotopu direktīvas biotopi, Latvijā īpaši aizsargājami biotopi dabas liegumā "Melnā ezera purvs"

- Potenciāli dzīvotspējīgi biotopi
- Latvijas īpaši aizsargājami biotopi
- 3190 Dabiskā
- 7110* Hekla
- 7120 Degradēti purvi
- 7140 Pārejas un sīkās purvi
- 9090* Veci vai bēnīti meži
- 91D0* Purvi
- Meža nogabalu numurs
- Meža kvartālu numurs
- Dabas lieguma robeža
- Grāvji
- Ceļi

Mērogs 1:20,000
0 20 40
Meža kvartālu un nogabalu numurs
Ortofoto karte, LĢIA, 2010.

Teritorijas galvenās vērtības

- **Putni**
- **Biotopi**
(galvenokārt, purvu biotopi)

Neskarti augstie purvi 125 ha jeb 36 %

Degradēti augstie purvi – 82 ha jeb 26 %

Pārejas purvi un slīkšņas – 3,7 ha jeb 1,1 %

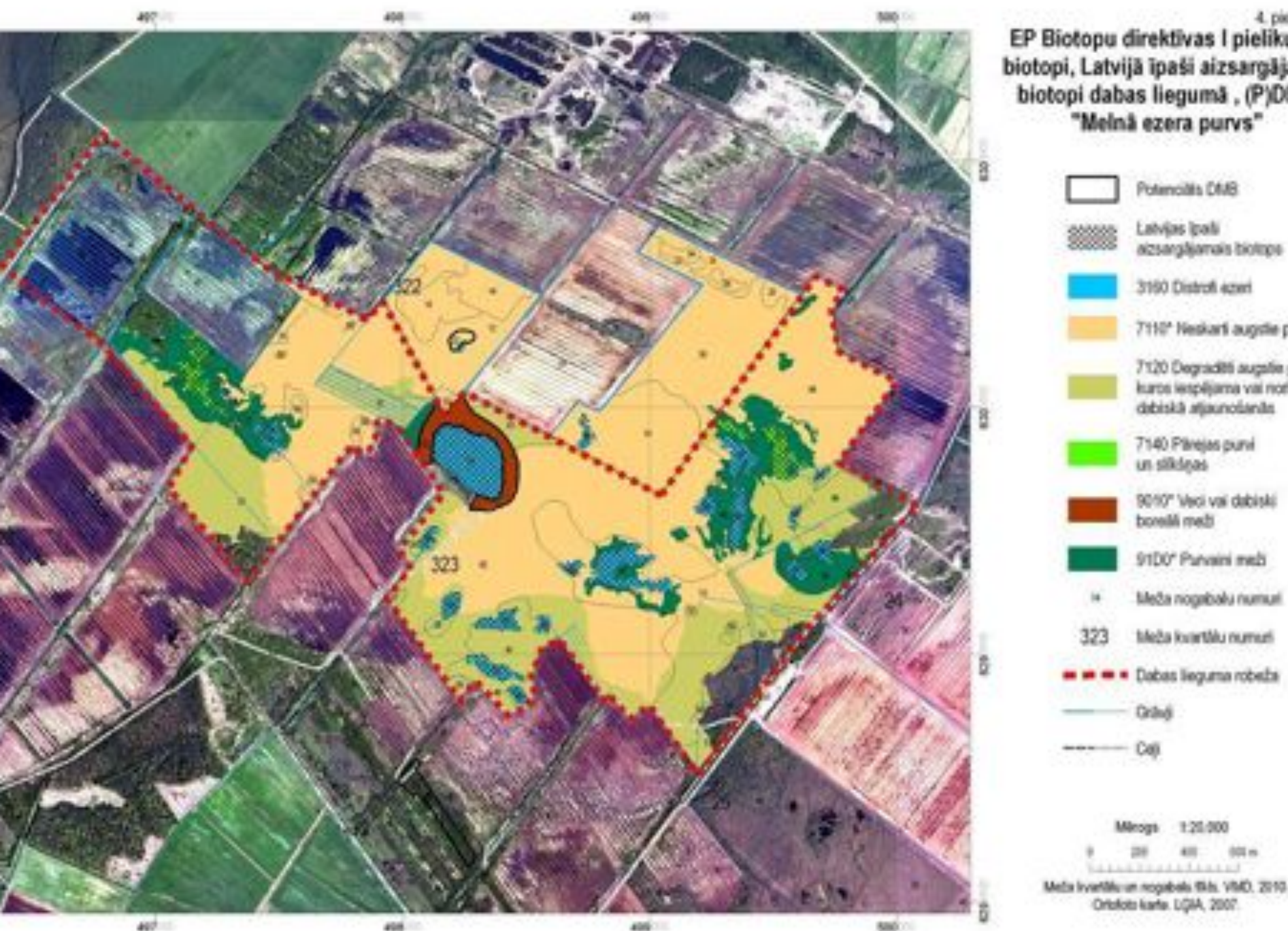
Distrofi (brūnūdens) ezeri – 18,4 ha jeb 5,6%

Seklūdeņi noraktajos kūdras laukos

EP Biotopu direktīvas I pielikuma
biotopi, Latvijā īpaši aizsargājami
biotopi dabas liegumā „(P)DMB
„Melnā ezera purvs”

Latvijas un Eiropas īpaši aizsargājami biotopi

Nr.p. k	Latvijas īpaši aizsargājami biotopi M K 421		EP Biotopu Direktīvas I pielikuma biotopi	Platība (ha)	Platība % no DL platības	Platība % <i>Natura 2000</i> datu bāzē
1.	<i>Distrofi ezeri</i>	4.3.	3160	18,4	5,6	2
2.	<i>Nesarti augstie purvi</i>	-	7110*	125,1	36,7	61
3.	<i>Degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās</i>	-	7120	82,7	24,2	32
4.	<i>Pārejas purvi un slīkšņas</i>	2.7.	+ 7140	3,7	1,1	-
5.	<i>Veci dabiski boreāli meži</i>	-	+ 9010*	5,1	1,6	-
6.	<i>Purvaini meži</i>	-	91D0*	31,3	9,9	2,1
	Kopā	22,1 ha		266,3	83,9	

Latvijas un Eiropas īpaši aizsargājamas sugas

Sugu grupa	Latvijas īpaši aizsargājamas sugas		EP Biotopu direktīvas pielikumi			Eiropas Padomes Putnu direktīva
	ĪAS 396	MIK 45	II	IV	V	I
<i>Vaskulārie augi</i>	2				2	
<i>Putni</i>	15	5				17
<i>Bezmugurkaulnieki</i>	2		2			
<i>Abinieki</i>	1			2		
<i>Zīdītāji</i>	3		2	2	1	
<i>Kopā</i>	23	5	4	4	3	17

Problēma 1

15 km zona ap lidostu “Rīga” - neveidot putniem pievilcīgas vietas (Likums par aviāciju, 41.pants, 8. punkts).

Cik liels ir apdraudējuma risks?

1. Augsto purvu biotopi ir sugām nabadzīgi, **populācijām zems skaitliskais blīvums**.
2. DL ir sugu **daudzveidība (17)**, nevis masveidība (11 sug. 0-2 pāri. Purva tilbīte 4-8 p.) Nereg. ligzdotāji, sugas ar mazām populācijām, caurceļotāji. Šogad **9** ĪA sugas.
3. DL **nav sabiedrisku sugu** ligzdošanas koloniju (kaiju u.c.)
4. **Nav ziņu par migrējošo putnu** pulcēšanos DL.
5. Ligzdošanas laikā vietējo sugu putni uzturas **zemā gaisa telpā**.
6. Visapkārt ir **tādi paši biotopi**, kā arī daudz nopietnāki apdraudējumi (plaši Olaines un Jaunmārupes lauki, zvēraudzētava –tagad slēgta, atkritumu izgāztuve).
7. Nav pamata domāt, ka putnu skaits te pārsniedz **fona līmeni** plašākā apkārtnē.

Secinājumi - purva pastāvēšanas risks
nepārsniedz pieļaujamo un nav uzskatāms
par lidostu apdraudošu
Tomēr - plāna kompromisa variantā nolemts:

15 km zonā ap lidostu:

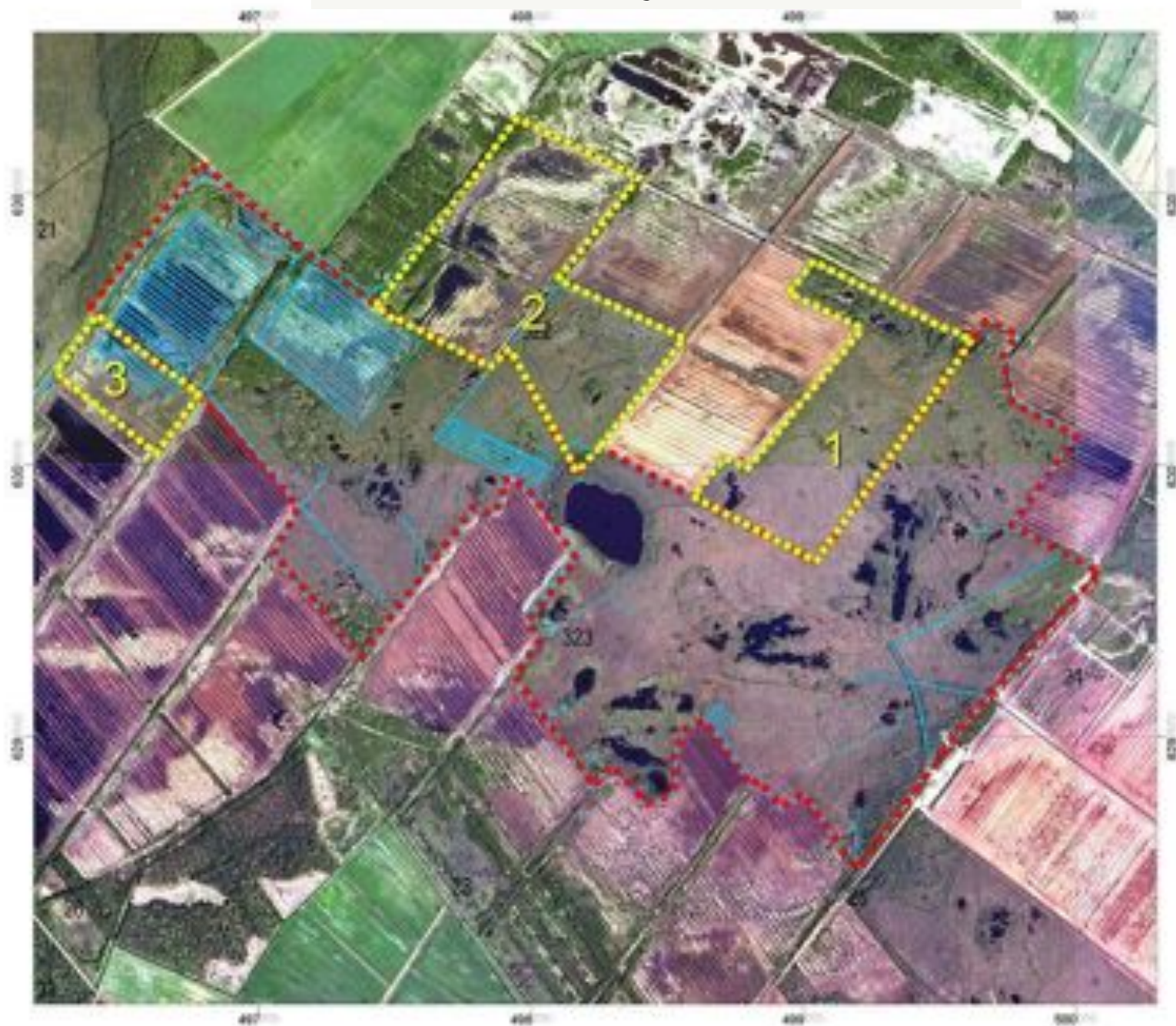
- R daļas noraktajos kūdras laukos dambēšanas un ūdens līmeņa paaugstināšanas darbi nenotiks (kā sākotnēji bija plānots).
- Nebūs speciāli putnu populācijas palielinoši apsaimniekošanas pasākumi (bija plānota purva tilbītes biotopu uzlabošana).
- Pārējā teritorijas daļā purva degradētajās vietās plānoti dambēšanas darbi, novēršot susināšanas efektu un nodrošinot vismaz biotopu stāvokļa **nepasliktināšanos.**

Problēma 2

2. Plānota kūdras ieguve (a/s “Olaines kūdra”) neskartajos purvos blakus teritorijās - sakrīt ar ieteicamajiem robežu paplašinājumiem.

Ieteikumi teritorijas paplašināšanai

Dabas lieguma
"Melnā ezera pu
potenciālās robežu

Meža nogabala n.

Meža kvartālu n.

Dabas lieguma n.

Ieteiktā robeža

Grāvji

Ceļi

0 200 400 600 m

Meža kvartālu un nogabala tīkls. VMF.

Orodoto karšu LQA, 2007.

Informatīvā sanāksme	03.06.2010.
Uzraudzības grupas 1. sanāksme	05.10.2010.
Uzraudzības grupas 2. sanāksme	18.12.2010.
Sabiedriskās apspriešanas sanāksme	11.01.2011.

Olaines Domes sēde – pozitīvs atzinums 23.02.2011.

Uzraudzības grupas pēdējā sanāksme 04.03.2011.

Paldies par uzmanību!

